

טוראי ירון יעל

20011947

בן סימה ויזהר ירון

נולד ב- ה' ניסן תש"ז 24.5.1947

התגייס לצה"ל בנובמבר 1966

שרת פלס"ר (95)

נפל ב- א' סיון תשכ"ז 9.6.1967

בקרב על תל - פאח"ר.

ירון, יעל

בן יזהר וסימה, חברי עין השופט. נולד ביום ה' בסיון תשי"ז (1947).
24.5) בקיבוץ מילדותו התבלט יעל כילד ער ושובב מצד אחד אך מלא
רצינות ומחשבה מאידך גיסא. למד בבית-הספר היסודי בעין השופט ולאחר-
מכן עסק בלימודים התיכוניים במוסד החינוכי "הרי אפרים" אשר בו
נכנס לתפקידי הדרכה בתנועת "השומר הצעיר" וכן הקדיש זמן רב ללמוד
בנגינה בקרן-יער. היה חברת-זמורת בני הקיבוצים וניגן בצוותים
שונים של מוסיקה קמרית. המוסיקה היתה קרובה ביותר ללבו והוא התיחס
אליה באהבה. היה אהוב מאוד על חניכיו וכן היה אחד החברים הבולטים
בכיתתו. בנובמבר 1966 גויס לצה"ל. אחרי תקופת הטירונות סופח לסיירת
"גולני" יחידה אשר ראה בה אתגרים רבים ושאף להימנות עם אנשיה.
כשבעה חדשים הספיק לתת את שירותו הצבאי בפרוץ מלחמת ששת הימים.
ביום החמישי לקרבותיה, הוא א' בסיון תשכ"ז (9.6.1967), נפל בקרב
שהתחולל בתל-אל-פאחר שברמת הגולן ולמרות היותו חדש בצבא, באופן
יחסי, לחם כחייל וותיק וגילה יזמה ואומץ-לב. הובא לקבורה בבית-
הקברות הצבאי בעפולה ולאחר זמן הועבר למנוחת עולמים בבית הקברות
בעין השופט. בהוצאת הקיבוץ עין השופט הופיעה חוברת לזכרו הנושאת
את שמו. בחוברת "53 מהם" לזכר נופלי הקיבוץ הארצי במלחמת ששת
הימים הוקדש עמוד לתולדותיו.

יצחק שלו נהי הנמר המעופף*

הסירת חלק ספציה,
הסירת מספר לרעה,
נהי הנמר המעופף
מאפל עולה ובוקע.

נטו אל הבניס, עלו לקוניטרה.
שסו תעלה בתל-פחר.
תעו הם בדרך, ירדנה
עד שהגיעו להנה,
— לרשימה במשרד קצין העיר:

אברהם מיגור — ראשון הוא למת,
ונצל ודורי מעין השופט,
ויורם מלדי תקדיה,
אף טוביה אלימו הגיע...

הקומה לקברים תשחופף,
וכתף תצמד אל כתף,
ומנהמת בלילה בת-קול,
— נאקת הנמר המעופף.

נתח מסוקם במרומי התרמון,
בקפריס, באקה ודי עסל.
סרקו הם בחירקה, בתאן,
עד שהגיעו לקאן,
— לרשימה במשרד קצין העיר:

דוד שבסוף השיגו כדורו,
ראובן שבסבך הלוחש תם שירו,
אליעזר רסק עצמות,
אלהים היודע מי עוד...

הסירת טומנת גוריה,
ירי-אלמות על קבריה,
עיריית תנשא בלילות
יללת הנמר על הריה...

* "הנמר המעופף" הוא סמלה של יחידה

ממאן הלב להאמין - יעל איננו!

איך אפשר להכניס אותך למסגרת שחורה, ואיך להשלים עם עובדות חיים כה אכזריות, כה נוגדות לסבע הגדילה והצמיחה?

שתיל רך, שטרם הספקת להכיר את סודות החיים - טרם פרשת כנפיים, והענקת מיושרך, תמימותך וערכי חיים וריעות הסמונים בך.

גדלת יחד עם חיים, מגיל התינוקות. שמחנו עם הצעדים הראשונים, ה-מלה הראשונה. ידעת להיות שובב חמוד, ורציני במידה והנסיבות דרשו זאת.

צנוע ונעים הליכות, רגיש לסבל חבריך, ותמיד מוכן להושיט עזרה.

לא פלא שאהבוך חבריך וחניכיך. היית מדריך בקן, וזכור לנו היטב ב-איזו עדינות נפש התייחסת לילדים, בהבנה ובהתמסרות. בכיתות הגבוהות של המוסד צמחת לנער חושב, מגבש השקפת עולם ומשתף את עצמך בחיי חברה ופעילות בהדרגה. חניכיך העריצו אותך והיית להם דוגמה אישית לדמות ולהזדהות.

איך להאמין שלא נראה אותך בחיור הטוב והמבט החם, ולא נשמע את ה- ש ל ו ם הרחב!

זכור לנו, בשיחה אתך בבית הורייך, כאשר באת לחופשת פסח, שאלת על חיים, וכאשר ספרנו על האימונים והמשטר הקשה בו הם נתונים, אמרת: "זהו צבא, מחוץ למסגרת הצבא לא הייתי מעלה על הדעת לעשות דברים מה שעושים - כאן אינני שואל ועושה!".

בהסתערות שלך, ברמה הסורית, ידעת מה שאתה עושה. שמרת והגנת על חבריך, כפי שטיפר המפקד שלך, עד שגודעת! ולך יעל יקירנו מלאו 20 אביבים!

במה ננחם את סימה ויזהר והאחים? נאמין - דמכם שנשפך יבנה את השלום, יבטיח לילדינו שקט ובטחון. לחממם על אמת וצדק גדול!

זכרך יהיה חרוט בלבנו לעד.

י"ד ט"ו אי"ת

היד כותבת והלב אינו רוצה להאמין. ימים מעטים קודם לכן כתבת לי, יעל, שהכל יהיה טוב, שהכל ייגמר ושוב נחראה כולנו. כתבת לי כמו תמיד ברוח מאמינה כל כך, עליזה כל כך - ועכשיו אינך.

תמיד היינו יחד, צחקנו יחד, חלמנו כולנו חלומות לעתיד, רצינו לעשות הרבה, אך אחת הלכת מאתנו. הלכת - ואולי רק בזכות זה נחת לנו את האפשרות להמשיך וליצור. אך קשה לנו להמשיך לבד כשאתה אינך אתנו.

אולי צעירים אנחנו מלהבין כי יש הכרח אכזרי במלחמה. אולי קסנים אנחנו מלהשלים עם עובדות שאין אנו רוצים להשלים עמן - אך אנחנו אוהבים אותך יעל - כולנו יחד וכל אחד לחוד. אוהבים אותך על שום שאהבת אתה אותנו תמיד, ידעת לראות בתוכנו את הטוב, את היפה.

ידעת למצוא את הדרך הנכונה לכל אחד - ועשית הכל בפשטות, בכנות שאין לה גבול ובחיוך חביב על השפתיים.

אתה לא אהבת להיסחף לזרם של כולם, רצית ליצור לעצמך דרך בה תוכל למצוא את שאתה מחפש. ראיתי אותך פעמים רבות נאבק עם עצמך, מתווכח עם עצמך ובעקשנות שאין לנצח אותה השגת את שרצית.

אני יודעת שלא אהבת את הצבא למרות שפעלת בו ככל יכולתך. קשה היה לך להתאים את אישיותך לדמות החייל בצבא.

בכל פעם שהיית חוזר הביתה, היית מספר לכולנו על דברים רבים בצבא שלא היית מסוגל להזדהות אהם. אנחנו קיוונו, יעל, שיבוא יום כשאתה תהיה המפקד ותוכיח לכולנו כי אפשר למוג אישיות כשלך עם אישיותו של איש צבא.

בפעולתך האחרונה ביום המלחמה הוכחת לנו - כי נשאר אתו יעל המוכן לתת את עצמך למען דבר שהאמנת בו. אך צר שהמחיר יקר כל כך.

עכשיו, יעל, חוזרים כולם הביתה. כל אחד חוזר למסלולו הרגיל ו- לדרך חייו הרגילה. אך שוב לא יהיה זה רגיל, כמו תמיד - כי אתה אינך אתנו.

נחכה לך יעל כמו שחיכינו תמיד ונצא לפגוש אותך בין כל החיילים שלנו. תמיד יישאר מקום בלב לאותו חיוך שובבני שלך כשאתה חוזר הביתה, שמח לפגוש בנו.

אנחנו נאהב אותך תמיד, יעל, ולא נדע במה נוכל לנחם את הוריך ואת עצמנו.

בתיה

יעל שלנו

צריך לספר עליך - אנחנו שתמיד סלדנו מכל רשמיות, מכל מה שצריך לעשות וצריך להגיד אחרי מת. חשבנו שכאילו אין בזה אמת. כן, חשבנו לא פעם שמשקרים כשמפסידים, שאומרים דברים שלא היו קיימים כלל. לבן, אולי היה טוב יותר עכשיו לשתוק. לשבת רק בין החברה, שיחד אוהבים אותך, יחד מרגישים ואין צורך לספר למישהו שאולי לא יאמין לנו.

ה"יחוד" שלנו היה דבר של קיימא. לא היינו קובץ מקרי של אנשים.

בשש השנים שבמוסד חפשנו דרך לעצמנו, בנינו את עצמנו. ההרגשה של העשייה המשותפת הרצופה הגבירה את הקשר האישי, את הרצון הכנה לשמוע, להבין, לתת.

שנה כבר עברה מאז שהתפורנו ובכל זאת כאילו קיים עוד במרכז הכיתה אותו עיגול סגור של שלושים הכסאות, ויודעים שכסא אחד ריק.

יעל בנה את הבניין, את העיגול. מעולם לא עמד מן הצד. מעולם לא היה פסיבי, מעולם לא נתן רק את זה שחייב היה כל אחד לתת. שיחות הקבוצה, השיחות הלימודיות, ההדרכה, מפעלי הספורט, המקהלה. בכל הדברים המרכזיים והקטנים, אין תמונה בלי יעל. תמיד חושב, דינמי, קשור אל כולם באיכפתיות א-מיתית, במעשה ובחיוך מחבב. תמיד מבין ומתייחס לכל אחד לפי מה שיש בו להעריך ולחבב.

אין כנגינה סמל לעשייה היסודית, השקטה, של יעל. יום יום היה נסגר בחדר עם הקרן ועם עצמו ושעות רבות מתמיד בנגינה.

יעל לא היכה שהזמן יעשה בו את שלו. בבטחון ובשקט הניח לבנה על לבנה.

אני נזכרת בפגישה הראשונה עם החייל במדים, העיניים הטובות, הנבונות, החיוך או המבט המרוכז, הרציני.

תמונות בלי סדר, מכל הגילים ומכל החקופות, עתה כשמדברים עליו, חיים עם יעל את השנים, הימים, השעות שלפני המלחמה, כשהכל עוד היה טוב.

אבל יודעים שגם אם לא נרצה, וגם אם לא נוכל לקלוט, ולהשלים ולה-
זור למציאות, היא תחזור אלינו. יעל נהרג. בתוכנו יעל קיים, מאד קיים.

אבל הידיעה המרה כבר כחובח, מדוברת, מכאיבה כל פעם מחדש - יעל
איננו יותר.

דבורה ת.

ירון יעל ז"ל

הן רק אתמול דיברנו בטלפון ואתה אמרת לי, כי איני יכולה להבין מהם געגועים הביתה, וכי הבית מקבל משמעות מיוחדת במינה כשנמצאים בה הרחק ממנו. ואז לא ידענו שנינו כי היה זה קשרך האחרון עם הבית שכה אהבת, בית עין-השופט. בכל נימי נפשך היית קשור לבית, לנוף מסביב, למקום העבודה, לחברים, ולכל הקשור במלה - בית עין-השופט.

אהבת את כל הקשור ביופי, בחיים. אני זוכרת עדיין איך היינו יושבים ומקשיבים שעות על גבי שעות למוסיקה קלאסית, וידענו כי אסור להוציא חבה מהפה ולהפריעך, כי המוסיקה היתה בשבילך קודש הקודשים, התגלמות כל היצפי והחיוניות בעולם.

אני זוכרת כמו היום את השיחות בינינו. אתה עם המוח החרוף שלך וה- הגיון הבריא מחד והרגש וטוב הלב מאידך, ידעת תמיד כיצד להסביר זלנחת כל דבר. אף פעם לא השלמת עם התנכלותו לחבר זה או אחר. תמיד היית פשרני יותר, מחפש את הטוב בכל אחד, מנסה להבין, ללכת לקראת...

הצבא בכל מערכת היחסים שלו, היה זר לרוחך. אף פעם לא יכולת ל- הבין איך אנשים יכולים לחיות יחד ללא בסיס של הבנה ועזרה הדדית. אך גם כאן ידעת לחת משלך ולא להרתע ולסגת אחורה. תמיד אמרת - קדימה, קדימה.

יעל, איך נוכל להאמין ואנו דואים עדיין את צחוקך המקדם פנינו בבואנו ביום שישי הביתה. איך נוכל להאמין ואנו שומעים עדיין את צלילי הקרן שלה הק- דשת את מירב זמנך.

לא ייתכן כי כשנשב כולנו בחדר ונשיר או נשוחח, לא תשב בינינו, לא תחן קולך הערב בשיר, לא תשמיע דבריך הנבזנים.

יעל, לא רצינו במלחמה זאת, אך הלכנו, הלכנו ונצחנו, ובנצחנונו לא ידענו ולא האמנו כי מחיר כה יקר נצטרך לשלם, לא ידענו כי שמחת השחרור תהיה מהולה ביגון פח עמוק. לא התנסינו בשכאלה.

חלב ממאן להאמין כי אינך עוד עמנו - י ע ל .

*

כשהגיעה אלי בשורת איוב על יעל, צעקתי אינסטיקטיבית: "לא א!!"
אזכור את שיחתו האחרונה אתי, שבסופה אמר בחיך מלבב אבל בסוף כוחלס: "אני אבנה לי את אושרי, לא אכנע לזרם החיים". אי אפשר היה שלא להאמין לו.

דמותו הסקרנית והתוססת של יעל שלנו לא עוזבת אותי וכאילו לועגת לעובדה האכזרית, שבאמת לא תיתכן. היה זה נער בישני וחמים, לכאורה. אולם לבו הפתוח לא הפריע לשכל האנליטי לבדוק כל עובדה ולהפכה לכאן ולכאן, בטרם יהפכה לאמת חיים.

יעל היה מאותם הצעירים, שבעצם קיומם הם מהווים סתירה לאימרה ה-ידועה: "זה נוער זה". . . חייו היו אינסטיקטיביים ומלאי עניין ומתח. על תקופת הצי-ניות הצליח להתגבר עוד עם ראשית התבגרותו ומאז הפך לאחד ה"איכפתניקים" הגדולים בקבוצה. היה לו פחד בפני כל אוטוריטה, אבל המרדנות הטבעית שלו קיבלה אופי אידיאי. מאחר שהשתכנע לא היסס להגיד את דעתו, גם אם היא לא תאמה את הדעות של החברה המניות המפורסמת.

יומו של יעל היה מלא וגדוש. חברים התלוצצו, שהם יעשו מגבית וינדבו לו עוד כמה שעות ביממה. נהג לנגן 4 שעות בכל יום וגם אם גמר את יומו ב-2 אחרי חצות, היה מוכרח לחשב את זמנו לפי "סדר עדיפויות", כפי שהיה מתבטא.

בעיקר התקשה להסדר עם הזמן, כשהיה מדריך. באחת השיחות ה-אישיות אתי, הציע להפסיק את הנגינה, כיוון שלא ייתכן לדעתו לעזוב את ההדרכה. בהדרכה ראה משימה, המקדמת בראש וראשונה את המדריך עצמו. חוץ כדי ספול בבעיות החניכים, המדריך, לדעתו, רואה אינסטיקטיבית את הבעיות של עצמו וזה מצעיד אותו קדימה.

אכן! יעל ידע שעליו לתבוע מעצמו גם ברגעים בהם היה נהון לחשפעת מצבי רוח שונים. חמיד טען שכל חבר אחראי למצבו ובעיקר להרגשת חבית שלו בקבוצה. ואולי בכלל בחיים.

במסיבות ובעודף זמן פנוי ראה את הגורם העיקרי להרגשה בלתי נעימה. הנוסחה שלו היתה: "פעילות יוצרת הרגשה טובה". כנותו ושלמות נפשו של יעל היו בלתי מתפשרות. סלח מכל פראזה ומדבר שלא בא "מחוכו". מה נעים היה לראות את גאוותו על כך, שגנו הוריו חיים את חייהם בקיבוץ מתוך שלמות ו-אמונה. אפשר היה להרגיש, שהו"ממש אסיר חודה להם על כך.

יעל, המאמין הגדול והב החיים, הידיד הטוב והרע איננו עוד, מה נורא ואיום הדבר.

עם מותו נגזרו תקוות אמונות רבות.

ציפכה א.

י ע ל -

כר,

כמו חיוך שלא הגיע עד צחוקו

וכמו מבט שאל תהום - עומקו

שאל

וטרים נענה.

ועת עדנה וטוב הופכים הספד

ועת רעות נותרת כבדידות מרה,

אז הדמעות אילמות, הזעקה זכה.

ורק מאד מאד בודד.

וכך, את החיוך הזה שלא צחק,

את המבט הטוב, את כל אשר שתק,

אנחנו נעסיר לזר - נצחון אלמה

ומי יתן יהיו לנו לנחמה.

לאן הולכים הנערים

שחלומם בותר

וחיובם עפר?

היכן פודחות זשקט התקוות

ומסלילות האכזבות

ורוננות האהבות?

אנחנו עם הסתיו, לאט לאט נושדים

אבל לאן הולכים הנערים?

שש שנים חיינו יחד והחלטנו להוסיף ולחיות עוד שנתיים וחצי יחדיו.
אני זוכר כיצד ביקשת ממני, לפני שהתגייסנו, שאגיד לאחי כי ימליץ עליך. בסוף
חטירונות לא היה כל צורך בכך...
יצאת כחניך מצטיין.

היה במחלקת חרבה חברה טובים, יתרוןך עליהם היה בגרותך. היית ה-
יחיד שהצליח להשאיר עד הסוף ידיד של כולם. אף פעם לא צעקת על מישהו, גם
כשעזרת ונתקלת בתגובה של אדישות ואי-אכפתיות. כאשר הוכחת חבר היה זה ת-
מיד במקום הנכון וכולם ידעו להעריך זאת.

כשרבנו, צעקנו, היינו מסוכסכים, אחת עוד היית ידיד של כולם וכולם
היד ידידיך, חמ"ם ידע להעריך תכונות אלו הסמוגות כך, נעזר כך ונתן לך את
חמגיע.

כשחגענו ליחידה לאחר הטירונות, אני זוכר כיצד היו אומרים לך שאתה
שקט מדי לא מורגש מספיק. המפקדים דרשו שתפעיל את יכולתך התרבותית ו-
במיוחד את כשרונך המוזיקלי כיוון שלא הכירוך ולא ידעו עדיין את דרכי פעולתך.
יעל היית מבוגר הרבה מעבר לדרישות גילך. הגעת לשלימות רוחנית.
השקפותיך ורעיונותיך היו ברורים מאד.

כמו שאתה ידעת להכיר בני אדם ולהאמין בהם לא ידע אף אחד אחר. לא
רק אני חשתי בזאת, כל מי שסבב אותך הרגיש ביחס זה. היית היחיד בין כולם ל-
הבין את כולם.

מכאן צמחה ידידותינו בשנים האחרונות. אני זוכר שיחות שהיו לנו,
כיצד התולכחנו, הזדהינו או שללנו עקרונות ומעשים. ההבדל ביננו היה בכושר
הביצוע. אתה ידעת לעמוד על עקרונותיך ולהיות שלם עם עצמך. בזה היית בוגר
מכולנו. בשל כך הערכתיך ואהבתיך.

כשהתחילו הקרבות ששנו כולנו לקרב. לאחר למעלה משבועיים של מתי-
נות כשפרצו הקרבות בסיני ובגדה, החילונו לחשוש שלא נשתתף במלחמה, שנתבייש
לשיר הביתה.

כולנו האמרנו וצעקנו על כך.

וכאשר החלו הקרבות על הרמה ולקחו את הכתה שלך, היינו אכולי קנאה.
מי בכלל חשב שהמחיר יהיה יקר כל כך.
כולנו היינו צעירים ותמימים.

הגעת לל-פאחר: וחריך, כאשר הכל כבר היה גמור, רק פה ושם נשמעו
ידיעות אחרונות. הכוללות כבר החלו מתקדמים הלאה.

למרות שניסו להאפיל על כך - על מנת לא להוריד את המוראל - נודע עד
מהרה דבר נפילתך. אז באיתי לתפוש ידיעה זו. עכשיו החיים חזרו למסלולם ו-
משהו גדול, גדול על למאד חסר לי.

הצלחת לאיש רק את מה שעמד לחתחולל. לא זכית לראות את הנצחון
הגדול שהושג הודות לחברה כמותך.
בליבי נצור זכרוןך לעד.

דוד (רמת - השופט)

*
הלילה כאן עמוק רוטט
ושם
מעבר למילים
זוהר מבט אחד
אשר נשלח אל השחקים
בטרם מת.

והמבט העז
על ספה של אלמוות
קורע את לבבי
וממוטט.

א ל י!
היכן היית
עת קרס רעי
ומבטו שותח?

היום, כשצריך לאהוב שבעתיים
לשחול שוב שממנת ואמונת -
היום אין בי עוד און לזכרונות.

היום, כשצריך לנשום עמוקות מול שמים
לפרוש זרועות, לבמה -
היום אין בי שתילי תקוות לנטוע.

רעי האילם שאהב מילתי
על ידיו מבכה אפסות תפילתי.

שולה

יעל כהייל

לא עבר זמן רב, זה היה לפני פחות משנה, עת גמרנו את הלימודים במוסד ועמדנו להתגייס לצה"ל, לכל אחד מאתנו היתה תקופת השעות הקצרה בקיבוץ, לפני הגיוס, חביבה ומיוחדת במינה. זו השעות האחרונה שלנו תחת השם "גפן".

בא חיוס. התגייסנו כל הבנים ביחד. עברנו את שלבי הקליטה הראשונים כשכל אחד בוחר בדרכו הוא. יעל בא אתי לסיירת.

יחד היינו בסירונות על כל שלביה והרגשנו מה חשיבותו של הפרט הנבון, השקט הסמלא את הפקודות ברצון ונכון תמיד לעזור לחבריו. כזה היה יעל.

מספר מסעות ומצבים קשים עברנו ותמיד היית מוכן לעזור לסחוב קצת יותר למרות שגם לך לא היה קל. אף פעם לא היית נמנה עם המתחמקים והמסתחרים מאחרי הכלל, היית עומד על זכויותינו ומוכן לסול על עצמך את כל החובות שהוטלו עלינו.

את עין-השופט ביתינו ליווית תמיד באהבה ואף פעם לא שכחת לספר לי את כל החדש והידוע לך מהבית. לא שכחת למסור לי את עתון הקיבוץ שהגיע אליך היית חי את חיי המשק התוססים וקשה היתה הפרידה ממנו אחרי החופשות הקצרות בהן היינו מספיקים אך לראות, להציץ, לשאול מה נשמע וכבר היינו יחד בדרך חזרה לבסיס.

עדיין זכורה לי אותה שיחה מלפונית שנהלנו יחד לסרוגין מצפת בימי ה-כוננות האחרונים, כשכל הארץ היתה מלווה בחרדה ומתח לקראת הבאות ואילו אתה היית כה שליו ובוסח שהכל יהיה בסדר, יעברו הימים הקשים ונחזור כולנו הביתה.

כי מי זה מוכן להאמין בכלל מה יביא לנו העתיד...

כך רצה המרל, יעל.

אתה שכה אהבת את החיים, אתה שמוכן היית להקדיש שעות כה רבות לנגינה ולהתדוממות הרוח מתוך הרגשת שמחה וחיים שלווים, תקריב את היקר מכל, את הידיך.

עבורנו ועבור אותם משקים שחיו שנים רבות תחת אש הסורים, הקרבת את החיים, ובחייך אתה הקנית לחם ולנו את החיים היפים שהיו מנת חלקך עם היום האחרון.

יהא זכרך שמור עמנו תמיד ויהא הוא האור לפיו נלך.

מי חשב שנקרא שם זה בקול גדול, בפני אוזניים שאינן שומעות עוד?
 ... והחיים זורמים כתמיד. שדות מוריקים וניחוח פרחים, מכוניות דו-
 הרת בכביש וכיתה שרה שירה.

ואתה לא תראה זאת יותר, לא תחוש, לא תשמע, לא תהנה יותר מדבר.
 גם ... לא תסבול עוד.

כלום, אפס. נקטע ונפל וכונם למסגרת השחורה הנוראה, המכילה מילים
 גוזרות דין אחרון: יעל איננו ... איננו ולא עוד. ואין עוררין (עובדה רשומה ב-
 גדול) ואין זעקה מבקשת להחזיר, כי אין להחזיר, אבוד. גם אין זו טעות עם פתח
 תקוה לשוב ולהיווכח כי נותרת עמנו ...

הכל אומרים "אין מילים לנחם" ... אין גם תחליף למילים. אין שום
 דמעה ושום הרגשה מהרגשות שתוכל לבטא את גודל הכאב החותך. את שיש לנו
 לאמר בשבחך, רצינו לומר לך בפנים. רצינו שהשמע ותקשיב, כי היה לנו המו-לו-
 מר. וידענו תמיד רק לסכם בפשטות צברית: "יעל בן מצויין", והתכוונו להמון
 להכל, אלא ששפתנו פשוטה ואיננו מספיקים ...

וכעת נותרה רק המונה, תמונה מחייכת באפור שחור מן הקיר - לרגע ש-
 בה ועוצרת משהו בפנים וצועקת: "רציתי לחיות! רציתי לתת! היה לי המון לתת!
 והחיים נלקחו ממני בטרם אחיה אותם". והדמות חוזרת ושובה ולובשת צורה וחוזרת
 ושרה, ורצה, וצוחקת, ואומרת מילה חמה, ופתע נופלת ...

כן, יעל שלנו, לרגע אנחנו בושים בחיוכינו העולצים, המשחקינו השו-
 בבים, בשיחותינו הרמות, לרגע חפצים לומר שהיינו מוכנים לסבול כל סבל שבעו-
 לם, לו ידענו שבכך ניתן לך את החיים ... חיים! כן, אנחנו החיים, כבר מזמן
 אומרים מילה זו כבהיסח הדעת, כמובנת מאליה, עד שהמילים המחרידות: איננו ...
 הלך מאתנו ... נפל בקרב, באות ומטלטלות אותנו בחזוקה, ומכות על ראשנו המש-
 תוחח באין גוחם, באין כוח להשיב את שאבד.

מיכל

והם שרים -

" מן הדרך לא שב - האמר כיסה עיניו, כי הוא לא חי עד הבוקר "

ואני יושב ומאזין לשיר - ולפתע לנו הינוקות שיצאו לקרב - והפכו לג-
ברים בין יום - מתחילות המילים ללבוש עור וגידים ולחיות בנו - הן זה שירנו -
אנחנו גיבוריו! כמה שאהבנוהו לשיר יחד - ולשיר ולחיות בין שיר למשנהו,
אהבנו שירים רוסיים ושירי מלחמה. כן, אהבנו את הצמד הזה שרק עכשיו בימים
אלה מתגלה קשרו ההדוק כל כך.

יעל, וכולכם ... התאמינו - אני בוכה, אני פשוט יושב ובוכה. ואין
עמי איש, ואולי משום כך אני מרשה לעצמי.

לב פצוע ושוחת - ולא די בזה שאין בכוחו לנחם את בעליו, או צריך ל-
נחם, לעודד ולחיות אל כולם ... כולם.

צעירים אנחנו מכדי לדעת מהם החיים, בגרות אמיתי, משפחה ובכלל-כך
שאני לא אהיה זה שאניד על החיים שמוכרחים לזרום הם הלאה - אבל עברנו יחד את
השנים חסובות והיפות - וכיום יעל - לגביך זה הכל. הכל.

ואם "גפן" והמשפחה והבית כולו הם הגוף - אז אתה הוא הלב. ולמדנו
לדעת מהם חיים בגוף ללא לב.

למדנו את התורה כל כך טוב שפשוט אין יותר מה לומר ואין למי לומר -
ונחומים אין.

השיר והחיוך וכל היפה שיחדיו חגגו בך - קופחו, והאומנם לעד?

איני יודע אל מי דיברתי, אך נשאתי ראשי לשמיים, ובקול רם אמרתי
וביקשתי אותם שם - לפחות שם לא יודע האדם מה יש בוודאות - ואולי?

צלילה העגום והמלא של הקרן שלך, עדיין מתנגן באוזני לעת ערב ולילה
בודד ותוהה בכל מה שעברנו, ומסרב להפסק.

ועמו אנו המסרבים להאמין ...

דודו

השכל ממאן להבין, והלב אינו מסוגל לתפוס את המשמעות הנוראה אשר
למילים -

" יעל איננו "

הכרתי את יעל לפני כ-4 שנים בסמינר הדרכה בגבעת חביבה. באותה
תקופה היה עליו ומלא חדות חיים. היה תמיד במרכז " השירה עד השעות הקטנות ",
כשבידיו הגיטרה ופיו מזמר קול שני למנגינה המקורית. היה ידוע כשיעל מגיע מיד
תעלה השירה, ו"יעופו" בדיחות עוקצניות. לא היה ערב שיעל עם חיוך על הש-
פתיים וגיטרה בידיו לא עמד במרכזו.

כששוחחתי אהו על ההדרכה, או על חייו הפרטיים, היה מספר מתוך
אוביקטיביות על הצלחות והשגים, על כשלונות ומחדלים. והכל מתוך כנות ומתוך
רצון ויכולת להגיע מלב אל לב - אל האדם שבכל אחד.

כעבור שנתיים נפגשתי עמו בסמינר י"ב בגבעת חביבה. בגר, הרצין, הט-
גור קצת - כמו כל נער בחקופת הבגרות. צנוע ושקט חיפש את דרכו בין כל צורות
החיים שמסביב.

נראה היה כבלתי מרוצה מהנמצא סביבו - שאף ליותר - ליותר יפה.
ליותר טוב, ליותר נעלה.

כששמעתי שיעל נמצא בסוירת, הבנתי שהלבטים של תקופת הבגרות הפכו
להחלטה בוגרת: "מקומי בין הראשונים - תמיד בין ההולכים קדימה, בין המושכים
אחריהם את השאר - ראשון ההולכים, ראשון ללוחמים, ראשון לנופלים..."

אין ניחומים למשפחה ששכלה את בנה - איך כל תחליף לבן שגודל ונפל
בתחילת פריחתו - בטרם הצליח למצות את כל שהיה בו, בטרם הספיק לצעוד את
צעדיו הראשונים בחייו העצמאיים. בטרם הספיק לתת פירות...

רציתי רק לספר על ידידי "שהיה בסוירת הקרב, וצורר את חייו הקצרים
בעופרת אחת פתאומית" - כפי שהכרתיו אני, באוהן תקופות בהן נפגשו דרכנו -
חסון מחפש דרכו - כשחיוך על שפתיו, צנוע ויקר ... יעל.

דבורה "חבצלת"
מעברות

יעל איננו

היתה זו ידיעה מכאיבה וסהממת, לא סיפור, לא תאור. שתי מילים קצרות עד להחריד, בעלות תוכן בלתי נתפס.
יעל איננו.

החושים, החכרה אומרים, אכן כך. אך הלב, אותו שרץ הפועם עמוק בתוכך, השולט על רגשותיך ומאוויר מסרב להאמין.

אי שם בפניס, במקום שלהגיון אין שליטה, מקננת בך האמונה כי עוד תראהו. תראהו באחד הימים כשהוא נכנס לחדר, לבוש במדיו הצבאיים הגדולים עליו תמיד במספר, חבוש בכומחה שחורה הנפולה בחנניות על המצח. על הפנים חיוך שובבני חיוך של עליצות ורצון להשתולל חיוך המביע יותר מכל את אשר בתוכו פנימה.

יעל איננו. הוא נפל בקרב.

זו האמת. אמת שכל ישותך מחקוממת נגדה, מסרבת לקבלה ולהבינה. אך זו האמת. אמת הכתובה בעתון בתוך מסגרת שחורה, אמת המשתקפת מעיני האנשים מדמעותיהם.

כתבת לי לפני זמן לא רב, כשעוד היית יעל חי ונושם, בעל תקוות ושאיפות "אורי, דע לך כי אם תהיה מלחמה, ננצח בה, ננצח ויהיה המחיר אשר יהיה".

האם חשבת עליך אז?

האם חשבת כי גם בך עשוי כדור לפגוע? ועוד כתבת: "כבר המון המון זמן שלא הייתי בבית, אני מקוה כי אחרי שהכל יגמר נפגש שוב בחדרנו הקטן והחם". כך, במלים אלה.

לפני פחות משבועיים.

יעל!

מה נעשה בכלבלב הקטן שעמד מעל מיטתך ושכה אהבת להשתעשע עמו. מה נעשה בספרי המוזיקה שאספת, בבקבוקוני היין שהצבת לזכרת על הארון, לכפכפי העץ אשר חיבבתו... לקרן. כן, לקרן, אותו כלי שהקדשת למענו את כל זמנך, שנתת והשקעת בו את כולך, שציפית ממנו לכה הרבה.

יעל, האם לא חשוב להשתמש בהם? היהיו כל אלה כמצבה עלי קבר?

אם שומע הנך עתה את קולנו, דע אך זאת: אהבנוך.

היית בתוכנו כאילן בתוך חורש, אילן ירוק. מבלבל, פורח. אילן שנגדע ולא יצמח מחדש.

ישנם אנשים שלגביהם המושג היקר באדם, אינו מליצה.

יעל הוא אחד מאותם אנשים.

אורי

משפחת ירון חיקרה I

עברו כבר כמה שבועות מאז נפילתו של יעל. שכחו קצת הסערות שעברו עלינו בעקבות המלחמה הנוראה הזאת, אך המכה שפגעה בכם היא האיומה מכל. אני משוכנע שאין שום מטרח המצדיקה את הדם שנשפך במלחמה זו, אין שום ניחומים על בן שנפל. ולכן סילחו לי אם לא מצאתי דרך נאותה לצרף לים הדמעות גם משלי.

אתמול קבלתי מכתב משולה, בו בקשה שאכתוב מספר מילים לחוברת הזיכרון. ניסיתי להעלות כמה קווים אך אני בטוח שכל שאכתוב לא יהיה זו להעלות אפילו רישום שטחי של דמותו החיה של יעל.

יש אצלי שי קטן שנחן לי יעל עם לכתו לצבא והשי הוא ציפור חרסינה לבגה. יש איזה חן פשוט תמים וישר באותה ציפור... וציפור זו מזכירה לי שוב ושוב יום יום את יעל.

הכרתי אותו לפני חמש שנים כשהופיע אצלי לקבל את שעורו הראשון בנגינה בקרן. אני זוכר כיצד בפגישה ראשונה זו שאלתיו: "מדוע דוקא קרן?"

והוא ענה לי בחיוך מבוויש "כי ככה, סתם מפני שאני אוהב את הצלצול הזה". ובאמת אהב יעל את הקרן אהבה שאינה תלויה בדבר. אהבה פשוטה וכנה לא מתוך חשבון (של אמביציה או רושם), אלא פשוט "מפני שככה זה"...

אני יודע ששעות רבות היה יעל מתיחד עם הקרן יום יום ולא תמיד זכה לפיצוי על מסירותו. היו גם ימים של משבר. אבל יעל אף פעם לא נואש. היתה בו אופטימיות והיא אשר עזרה לו להזדקף תמיד, שוב ושוב, ולהמשיך הלאה.

הכרוחנו צמחה לאט לאט, מדי שבוע שעה אחת של עבודה משתופת של שיחות וביירוטים הקשורים לנגינה. (ומה אינו קשור לנגינה?)

כולנו יודעים שהמוזיקה היא אמנות המשקפת את חוויותיו של האדם, חלומותיו ומאוויו. ולכן כל יחסינו למוזיקה מושפע והוא חלק בלתי נפרד מהחיינו לכל הסובב אותנו. בעצם כל תפקידי כמורה ליעל היה לעזור לו לחדגם את תחויות האישיות היפות לשפת הבטוי המוזיקאלי.

יעל היה ישר ושלם עם עצמו, ולכן פשוט היה להעיר לו על שגיאות ולנסות למצוא ביחד פתרונות. פתרונות בדרך הקשה והישרה. לפעמים נראה לי קצת מוזר כיצד יכול הייתי למצוא שפה משותפת עם נער שהיה צעיר ממני בתשע שנים.

היינו יושבים בזמן השיעור ומשוחחים על כל בעיות העולם מפוליטיקה, יחסנו לאמנות מודרנית ועד... אהבה. לעיתים קיבל השעור צביון של בירוד או שיחה בין שני אנשים שהאחד מבקש ללמוד מחברו.

הייתי מופתע שוב ושוב מאופקיו הרחבים, מגישתו המבוגרת והמאוזנת, ותמיד חשתי את רצונו העצום ללמוד עוד ועוד ורצון כביר זה הוא שנתן לי את החשק לחת לו מכל אשר אוכל.

התחלתי לעבוד עם יעל, כאשר היה ילד בן שלוש ועבדתי אתו השע שנים רצופות. עולים במחוי זכרונות מתקופות שונות.

יעל היה נחשב לילד "בלתי מסודר". אולם, משחר ילדותו ידע להסביר את עצמו כך, שאנו המחנכים למדנו מפנו לפקוח עיניים ולהבין את הילדים בצורה נכונה יותר. לא פעם קרה, שכאשר ילד היה נכשל במעשה לא טוב היה יעל נגש אלי ואומר: " תראי ברכה, הוא עוד קטן". היתה לי לא פעם הרגשה, שהוא מבחינה ט-טווימת מבוגר יותר ואולי מצפוני יותר. ניתן היה גם להרגיש: המצפון שלו לא היה כפוי עליו, אלא כאלו נולד אתו.

אכן היה זה ילד בלתי רגיל בטוב לבו ובמצפונו. אולי משום כך, נראה היה בעיני כבד בכיתה ד' כמגשר בין ילדים ומחנכים במצבים שונים שקורים בקבוצה. לא תמיד "הלך" ליעל קל. אני זוכרת שהיה מספר לי על חלומות קשים, בעיקר על מלחמות (היתה זו תקופה "לאחר מלחמת השחרור").

יעל חי באינטנסיביות רבה את מאורעות הזמן, כבר בילדותו. למרות כל זה היה זה ילד עליז ושובב רק שברגע מסויים כאלו נעצר וידע גם לתבוע מן הילדים להפסיק את התעלול.

נכנסו שלושה בנים מן הקבוצה, בהיותם כיתה ה', לחדר מסויים ועשו בו שמות. כאשר רצינו לגלות את גבורי המעשה, היה זה רק יעל שהודה על מעשהו. הוא גם הצליח לשבוע אותנו, שהילדים התכוונו בתם לבב לסדר משהו בחדר ורק לא הצליחו והכל נשבר להם, שלא מרצונם.

יעל אהב לאכול וידע להנות מן האוכל. היה נוהג להכין לעצמו "סלט גדול" ונהנה מן ה"הכנה", לא פחות מאשר מן האכילה.

היה לו חוש מיוחד כיצד לעזור לזולת ואפילו למבוגרים. פעם סיילנו ב- "הר הקפיצה". כאשר ירדנו משם ליער בלפור, הילדים התגלשו על המחטים, רצי-תי לעשות זאת והוא שם לב שקשה לי ושאני מהססת. הוא לקח את גפתי ואמר לו: "אתה תלך לפני ואני אחריה ונשמר עליה".

ושוב, לא אשכח, כיצד יעל ה"חולמני" היה יוצא (בין האחרונים) מן ה-מקלחת ומיד שם לב לכך, שאני מתקשה בהכנת האבטיחים לכול עשרים הילדים. מיד היה מתחיל לעזור, מבלי שנתבקש לכך ומבלי שאפילו יכריז על כוונתו...

חשבתי אז בלבי, שהוא מרגיש באופן אינטואיטיבי מה שכואב לשני ובמה ניתן לעזור לו.

ב"ימינו" מקובל לשחות קפה בארוחת עשר. לפני 10 שנים לא היה דבר כזה. קדה, שמשה המחנך היה נתקף בכאב ראש בשעות הצהריים ואני הייתי מכינה לו כוס קפה. פעם יעל שאל אותי, למה אני עושה זאת, כאשר הסברתי לו ענה: "יפה מאד, שאת דואגת לו ועושה לו כך".

יעל היה ילד מוזיקלי. כבר בגיל שבע הפליא לנגן על מנצחית ויחד עם יחיעם היו מרכזים בנינתם את כל הקבוצה.

דווקא ללמודים נתפס יותר מאוחר מילדים אחרים. היה לנו בדור, שהת-בגר מבחינה רגשית לפני התבגרותו השכלית. אולי צלל זה היה מעניין כל כך באשיותו והקריין על כל הילדים מסביב.

יעל לא היה בין הדברנים שבקבוצה בעיקר לא בשיחות. אבל לא פעם, היה אומר משהו קולע מאד, דווקא לאחר השיחה. זיכר היה בו, שעכל את הנאמר בשיחה יפה מאד ואמר מה שאמר לאחר מחשבה ומתוך אחריות מפליאה.

לא היה שום דבר בחיי הקבוצה, שיעל וותר עליו. יחד עם התעניינותו הרבה במוזיקה היתה לו גם אמביציה בספורט, בלמודים ובכל המחומים האחרים.

עד לנקודה מסויימת היה תמיד נראה חמים וילדותי מאד. אך פתאום היה מופיע בבגרות כזו, שהיית מסכם לעצמך בהפתעה: עומד לפניך, לא רק ילד מתבגר אלא הרבה יותר מזה: א ד ס. לא התנשא על אחרים וידע להבין כל אחד. ידע לתת לאחרים ואף אהב לעשות זאת.

פעמים רבות הייתי מספרת לסימה, כמה משונה בעיני יחסו אלי, כלמטפלת ילדים בכיתות אינם מתייחסים למטפלת בכבוד מיוחד, ודאי לא ברגשי תודה. יעל ידע להודות על כל דבר ולא הסס אף לבטא באופן קולע ומדוייק את הרגשתו.

היה נוהג לומר " יפה שסדרת את הענין" או " כמה טוב שהבאת לנו את זה ". היה גם זוכר להשאיר לי משהו טוב, כאשר לא הייתי בזמן "החלוקה" בבית הילדים.

ההורים ידעו כבר בגיל צעיר לשוחח עם יעל באופן רציני ואכן ספג לחוכו בשפע ערכי תרבות ויחסי תרבות. הוא קבל מהם הרבה רוח וחבה ונבגה ע"י כר יפה. נראה היה לי מתמיד, שיעל קלט את כל החיוב של שני הוריו ואולי פיתח את זה, בתנאים שלנו על שלב יותר גבוה.

כשהייתי פוגשת ביעל ה"מוסדניק" בשבילי עין-השופס ולאחר מכן את יעל החייל במדים - ראיתי את הקשר בין העלם הקורן והפתוח לעולם ובין הילד השמח וטוב הלב, המרגיש ודואג לכל.

כאשר היה שואלני בפשטות : " מה שלומך " ? ידעתי, שאינו עושה זאת מתוך נמוס חיצוני ותפארת המליצה - היה חשוב לו לדעת.

אין בכוח הזכרונות לבטא את הרגשתי על האבידה הנוראה. שנים לא בכיתי. כשנודע לי על מותו של יעל, בכיתי במשך שעות.

ברכה שזר

רציתי לקטוף פרח בגן
ואמא אמרה לי: " אסור הוא מוגן
ובכל העולם יש חוקים
לא לקטוף פרחים מוגנים"
ואולי אני סתם ילדה קטנה
שלא יודעת ולא מבינה
אבל אני חושבת שכ"כ מוזר
שפרחים אסור וחיילים מותר.

